



ARQUEOCEC

FULL INFORMATIU DEL GRUP D'ARQUEOLOGIA
"PELEGRÍ CASADES I GRAMATXES"
(Secció d'Història i Art)



Any 4
Abril 2014

Núm. 33

ACTIVITATS FETS I NOTÍCIES D'ARQUEOLOGIA I PATRIMONI

"TÀRRACO OPUS SCIPIONUM"

(Tarragona obra dels Escipions)

Conferència a càrrec del professor Joan Alberich

Dijous 24 d'abril 2014, a la Sala d'Actes del Centre

Publi Corneli



Escipió

NECRÒPOLIS PALEOCRISTIANA DE TARRAGONA

MURALLA ROMANA DE TARRAGONA

MUSEU ARQUEOLÒGIC DE TARRAGONA

Excursió-visita amb l'assessorament del professor

Joan Alberich

Dissabte 26 d'abril 2014



Necròpolis paleocristiana



2

CONFERÈNCIES

2 d'abril

Era arqueologia aplicada ena restauracion e consolidacion deth temple e es entorns de Santa Maria d'Arties (Naut Aran, Val d'Aran).

16 d'abril

Deu anys d'excavacions paleontològiques als jaciments de dinosaures de Coll de Nargó (Alt Urgell)

Lloc i hora: Palau Marc, sala d'actes, Rambla de Santa Mònica, 8, Barcelona, a les 19.00 hores.

Organitza: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Direcció General d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni, Servei d'Arqueologia i Paleontologia.

ELS SEPULCRES DELS COMTES D'URGELL

El Govern de Catalunya, a través del Departament de Cultura, va iniciar infructuosament el 2010 una sèrie de contactes amb el Cloisters Museum de Nova York per temptejar la disposició de l'entitat nord-americana de vendre els sepulcres dels Comtes d'Urgell originals del monestir de les Avellanes i que es conserven en aquest



museu.

Les tombes dels comtes d'Urgell –que pertanyen a Ermengol VII i a la seva esposa Dolça, Ermengol X i el seu germà Àlvar de Cabrera – es varen conservar en el monestir de les Avellanes fins que el 1906 el banquer Agustí Santesmases les va vendre a un antiquari de Vitòria per 15.000 pessetes. Santesmases era el propietari del monestir després de la desamortització de Mendizábal. El banquer va pactar la venda amb l'antiquari Luis Ruiz, amb casa a París i Nova York, i les obres es traslladaren en vuit carros cap a Vitòria per a embarcar cap a França.

En assabentar-se de la venda, les Cortes espanyoles presidides pel conservador Antonio Maura, va ordenar la restitució de les tombes al seu lloc. Però ja havia fet tard, perquè els sepulcres ja s'havien embarcat com a material de construcció en el port de Pasajes.

També es conta que l'aleshores diputat per les Borges Blanques, Francesc Macià, que posteriorment seria el primer president de la Generalitat republicana, també havia demanat la seva restitució. Actualment, els quatre sepulcres dels comtes d'Urgell originaris de les Avellanes es conserven en el Cloisters de Nova York, a la secció del Metropolitan dedicada a l'art i la arquitectura medieval d'Europa.

ART RUPESTRE DE LES MUNTANYES DE PRADES



L'art rupestre de les Muntanyes de Prades és Patrimoni de la Humanitat. Dels més de 40 conjunts amb art prehistòric en aquesta zona, només tres han estat escollits per reunir les característiques apropiades per a ser visitats. Concretament s'ha fet visitable el Portell de les Lletres, Mas d'en Llorç i Mas d'en Ramon d'en Bessó (separats entre si un 800 m.).

Els treballs s'han realitzat d'acord amb el contingut de la proposta elaborada pel Servei d'Arqueologia i Paleontologia de la Direcció General del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura. L'objectiu final és la protecció dels abrics (balmes o estrats de roca) la seva difusió mitjançant activitats guiades promogudes tant per part del Centre d'Interpretació de l'Art Rupestre de

Montblanc com pel propi Paratge Natural de Poblet.

Aquest projecte ha estat impulsat per l'Obra Social "la Caixa" amb un pressupost de 48.000 €. Els treballs de recuperació de l'espai han tingut una durada d'uns tres mesos i han anat a càrrec de l'empresa pública Catalana.

L'eliminació de la vegetació circumdant de la zona ha estat bàsica, ja que aquesta produeix greus problemes per la conservació de les pintures rupestres.

El **Dolmen del Pla de Trullars**, es troba dins del terme municipal de Monistrol de Calders, a l'extrem sud del Moianès, situat estructuralment en una posició dominant respecte l'entorn, a una alçada de 711'3 metres.

La primera aproximació científica es produí l'any 1920, amb una excavació realitzada pel Centre Excursionista de Vic. Abans que fos afectat pels incendis de l'estiu del 2003, era envoltat de pins i sotabosc. Per a la recuperació del dolmen s'efectuà una adequació de tot l'entorn. L'excavació es va realitzar a principis del 2003 i la restauració no es va acabar fins al 2006.

Es tracta d'un dolmen de cambra simple, diferenciat d'estructures megalítiques més complexes, amb una caixa de planta rectangular i amb grans lloses falcades a terra, i una altra al damunt com a coberta de la cambra sepulcral. Al voltant del sepulcre hi havia un túmul de terra i pedres d'estructura circular.

L'excavació va afectar les restes del túmul i també l'interior de la cambra. Es coneixen



detalls que indiquen que l'accés a l'interior de la cambra es realitzava movent una llosa que s'extreia en el moment de l'enterrament. Aquests tipus de sepulcres pertanyen a l'Edat del Bronze, entre el 2000 i el 1500 aC.

4

ELS GRAVATS DEL MONTPEDRÓS (Santa Coloma de Cervelló-Baix Llobregat)

A la part més alta de la Serra de la Torrassa, prop de l'ermita de Sant Antoni, s'hi troba la pedra gravada del Montpedrós.

El lloc on es troba la pedra no ha estat excavat i el seu context arqueològic no és clar, però de l'observació dels motius representats i de la tècnica emprada per esculpir-los es poden extreure algunes conclusions a l'hora de fixar una data aproximada respecte a quan van ser realitzats. A tota Europa els motius abstractes geomètrics estan relacionats, en general, amb l'Edat de Bronze. Les espirals i els cercles són molt nombrosos en el megalitisme atlàntic d'Irlanda, Gran Bretanya, Bretanya, Galícia i Portugal, però la presència de motius referents al sol en el megalitisme mediterrani també són molt comuns i mostren una identitat cultural prou notable. Atenent solament a això és fàcil pensar que els gravats estarien datats entre els anys 2000 aC i 700 aC aproximadament, però de l'observació detinguda del tall fet a la roca es conclou que van ser realitzats

utilitzant una tècnica més moderna que l'emprada en el Megalític. Aquesta consistia en la penetració o fricció d'un instrument tallant sobre la pedra que, a més de dificultar la realització de les línies corbes, dóna com a resultat unes incisions més fines i superficials que les que trobem al Montpedrós. Sembla, doncs, que els gravats de la nostra



pedra van ser realitzats molt probablement colpejant-la amb un instrument agut (tipus escarpa o punxó) i, possiblement, amb l'ajuda d'un martell o estri similar, el que porta als experts a pensar que daten d'una època històrica més recent, com podria ser la preromana o bé l'edat mitjana. Aquesta conclusió no descarta, però, que els gravats hagin estat megalítics en origen i "repassats" posteriorment. Aquesta teoria no resulta desencertada si tenim en compte l'important valor estratègic i de defensa que el cim del Montpedrós ha tingut a través de la història, propiciant assentaments humans permanents com ara els ibers i el del Castellnou de Cervelló. Tampoc s'ha de menystenir la teoria d'alguns experts que apunta a que els gravats de la pedra del Montpedrós podrien ser una còpia o recreació tardanes d'algun model megalític autèntic existent a les proximitats, com per exemple les inscripcions de la llosa del Puig Castellar trobada en aquest indret de Sant Vicenç dels Horts en excavacions realitzades entre els anys 1957 i 1962 i que avui es troba al Museu Arqueològic de Catalunya.

